

תרשיש

גיליון מס' 22 | אלול תשפ"ב

אני תרשיש לאמלך בים, עם אני חידם
אני תרשיש, נשאת זהב ופסד, שנתבים

תוכן העניינים

סיכום שנת תשפ"ב ב"תרשיש"

דבר מנהלת "תרשיש" | בלהה טרייביש
על ביה"ס תרשיש - בית תרבות ופנאי לגמלאים | פרופ' יהושוע גתי
על ביה"ס תרשיש | וצביקה כנפי
נפרדנו מיומם - דברים לזכרו | יעל אוזן

לואדימ ואסיילימ

קבלה השיעור והסיוע לירושלים | סמדר בלונד
על השיעור של נחומי - שירו לנו משירי ציון | אפרת זילחה
על הטיול לבן שמן - נחומי הרציון | פרופ' אהוד זמורה
השיעור ביהדות עם פרופ' גתי | יעל ארבלי
הטיול לקומראן ולחוות אפרסמון | יעל ארבלי
הטיול לקומראן ולחוות אפרסמון | מרים יערי
"ארץ דן" הטיול לשיעור של בצלאל | חווה חייקין
טבע הארץ ונופי - הסיוע לשיעור של בצלאל כהן -רינה יגר
טיול למוזיאון ראלי ולגן הלאומי בקיסריה | אורה קרן ועדי דרוקמן
קורס תנ"ך של דוד אוחנה
קורס ציור של ארנון גיאת / אסתר מלול

פזמונים אומנותיים, ביתר במוזיאונים ובתחנות

התערוכה של יאיוי קוסמאה במוזיאון תל אביב | גיאת יהודית ואחיה
סדנת פרחים יפנית | בלהה טרייביש
פיסול בעיסת נייר | תמר בלומנשטיין
תערוכת מיניאטורות | יואב מינצברג
אסיף בתרשיש | יואב מינצברג

פזמונים תרשיש / פזמונים אהוד זמורה

תמר בלומנשטיין ואפרת זילחה
ריאיון עם השופט בדימוס יוסי רבי | אפרים זיו
ריאיון עם מיכאל אקוטונס | פרופ' אהוד זמורה

מפרי עטן - לואדימ כותבים

בשעת סגר | יעל ארבלי
יום הזיכרון בצל וירוס הקורונה (נגיף הכתר) | יעל ארבלי
"רחוקים" אך קרובים מאוד בימי מגפת הקורונה | אסתר טבת
תרשיש בימי הקורונה | תרצה אייל
מנפלאות הקורונה | אהוד זמורה
בין קורונה לקורומא | אפרים זיו
יום הולדת | אהוד זמורה
מאין יבוא עזרם? | חווה חייקין

עורכי התרשיש:

פרופ' אהוד זמורה ובלהה טרייביש
צלם המערכת: שמוליק בולמנשטיין

סיכום שנת תשפ"ב ב"תרשיש" בלהה טרייביש - מנהלת "תרשיש"

ביה"ס לגמלאים ע"ש חנה בלאו מסיים את השנה העשרים להיווסדו ולפעילותו. השנתיים האחרונות של מגפת הקורונה היו מאתגרות מאוד באופן אישי וכן בבית הספר. עברה עלינו תקופה מורכבת. השתדלנו לחזור לפעילות מסוימת. לאור העובדה שהאוכלוסייה שלנו בסיכון, שקלנו כל פעילות בהתאם לתנאים ולאילוץ שהוכתבו על ידי המדינה והמכללה. היו שינויים בהרכבי הקבוצות במהלך התקופה. בתחילה חילקנו לקפסולות ומאוחר יותר איחדנו קורסים, כי ניתן היה ליצור קבוצות גדולות יותר. המשכנו להתנהל בהתאם למדיניות שנהגה במשרד הרווחה ובהיתר של משרד הבריאות, ולכן הקהל הנאמן שלנו זכה להמשכיות בכל התקופה הזו. בחוברת זו נוכל לקרוא מבחר קטן מפרי עטם של הלומדים: סיפורים ושירים על הרגשתם וחוויותיהם בתקופת הקורונה. ללומדים שלנו חשובים מפגשים פנים אל פנים. הרוב איננו מעוניין בלימוד מרחוק באמצעות זום. חשבנו שאין לעצור פעילות במיוחד לאור העובדה, שעבורנו היציאה מהבית חשובה לבריאות הפיזית והנפשית. לפני תקופת הקורונה היו רשומים בבית הספר 690 לומדים. ובשנתיים של המגפה הצטמצם המספר. בשנת תשפ"ב הגענו ל- 470 לומדים ב- 45 קורסים שנתיים וסמסטריאליים. במסגרת קורסים שונים חידשנו את היציאה לטיולים. בחוברת לפניכם שיתפו הלומדים שלנו בחוויותיהם בשיעורים ובסדנאות שהתקיימו. במהלך השנה יצאנו לאירועי אומנות שונים: נסיעה למוזיאונים וכן לתערוכות שונות. על חלקם תוכלו לקרוא בחוברת שלפניכם. קיימנו תערוכת פיסול מיניאטורות, סדנת פרחים יפנית ולילה לבן ליצירת אומנות בפיסול קרמי וציור. בסוף השנה קיימנו תערוכה מסכמת בשם "למלא את החלל" "אסיף בתרשיש" - תערוכה משותפת ללימודי עיצוב קרמי, פיסול בעיסת נייר, אקוורל וציור. הסיפור שמאחורי כל יצירה הוא חלק ממה שמעניק לה משמעות. ותהליך היצירה הוא המעניק משמעות ליוצר. אני מאחלת לך שצליח להתעורר בכל בוקר ליום מלא משמעות ויצירה בכל מובניה. לקראת שנת תשפ"ג בית הספר מציע מגוון רחב של קורסים שנתיים וחצי-שנתיים, המתקיימים מזה שנים, אך גם קורסים בתחומים שלא נלמדו בעבר. המידעון החדש מופץ באמצעות המייל, וכן ניתן לקבל עותק מודפס במזכירות ביה"ס. תודות חמות ללומדים ולאנשים הרבים המלווים את בית הספר. ובמיוחד ליעל אוזן ולימית במזכירות, השותפות לחשיבה ולביצוע של כל צורכי ביה"ס שבלעדיהן בית הספר לא היה מתקיים במתכונתו זו, באווירה נעימה ובתחושה של בית. תודות לסגל המרצים הנאמנים שלנו המלווים את בית הספר באהבה ובהנאה. תודה להנהלת המכללה, להנהלת העמותה, לעובדי הסגל המינהלי ולאנשי האחזקה. תודות חמות למתנדבים ב"תרשיש", המוכנים להגיע בכל עת לעזרה: בלה אייז'ס, תמר ושמוליק בלומנשטיין. וכן תודה למרכז פעילות הפרלמנט ולשיתוף בהכנת התרשיש - פרופ' אהוד זמורה. מי ייתן ותהיה לנו שנה בריאה, פורייה, מהנה ורבת משמעות. כל אדם ששומר לעצמו את היכולת לראות יופי, לעולם לא יזדקן (פרנץ קפקא) ואני מקווה שבכל בוקר נמשיך לצאת אל החיים ולמצוא משמעות מתוך העשרה ועשייה ברוכה. לרגל פרישת אני מודה לכולם על חמש שנים מהנות, מעשירות ומתאגרות.

תרשיש - בית תרבות ופנאי לגמלאים

תרשיש - מקדש מעט לגמלאי הנגב / פרופ' יהושוע גתי

המבקר בבקרים בקניוני באר שבע מוצא בתי הקפה הומים בחבורות גמלאים השקועות בשיחות חברים, בדומינו ובמשחקי קלפים. ובמקביל, הבא בשערי מכללת קיי נתקל לצד הסטודנטים והסטודנטיות הצעירים, הממלאים את אולמות ההרצאות, בקבוצות גדולות של גמלאים היושבים אף הם בחדרי ההרצאות ומעשירים את עולמם בקורסים ברמות אקדמיות כמו המגילות הגנוזות, העלייה השנייה כמעצבת תשתיות המדינה שבדרך, התנ"ך בקריאה ביקורתית, הזמר העברי לתקופותיו, ידיעת הארץ ועוד ועוד וכל זאת לצד קורסים בשפות ובאומנויות. הקורסים השונים מלווים בטיולים מאורגנים, חיי רוח פעילים, תוססים ומעוררים לצד חיי חברה שוקקים.

אלה הם משתתפי ביה"ס לגמלאים, המעשירים את חוויותיהם הרוחניות והאינטלקטואליות בתרשיש-מקדש החוויתי-אינטלקטואלי. היציאה לגמלאות איננה כרוכה במשבר. נהפוך הוא. תקופת הפנסיה הופכת להיות לתקופה חיה, מסקרנת ומרגשת ועשירה בחוויות לימודיות ובמפגשים חברתיים מלבבים.

ועוד זאת, כל הבא למשרדי תרשיש נתקל בצוות חייכני, יעיל המגלה עניין בבאים בצל קורתו. זהו צוות המשרד נעים ההליכות של יעל וימית המסורות והשקדניות. והדלת הסמוכה, הפתוחה תמיד לבאים והדואגת לכבד כל נכנס בעוגה ובקפה, היא דלתה של מנהלת תרשיש הדינמית והיצירתית היא בלהה טרייביש, שהתעקשה לשמור על הגחלת בתקופת הסגר והשכיחה לעצב תוכניות לימוד עשירות ומגוונות.

ביה"ס תרשיש הוא מופת לימודי-ערכי המשכיל לתת טעם ועניין למאות גמלאים החדורים בתשוקת לימודים והעשרה.

על ביה"ס "תרשיש" / צביקה כנפי

לפני שנים רבות מאוד, כי ככה זה אצלנו בתרשיש, היינו לוקחים את ילדינו לחוגים. ג'ודו, ציור, מוסיקה, כדורגל, בלט, קראטה ועוד ועוד. יופי לסידור והעשרה. כאשר יצאנו לפנסיה, גם אנחנו חיפשנו סידור כזה, שימלא לנו את החיים ואת הנשמה, בנוסף למטלות השבועיות, כדי שלא נתנוון, רחמנא ליצלן. קרה שנדבקנו בוירוסים של ילדינו, לאו דווקא המחלות, אלא בחוגים שלהם, וחלמנו לעסוק בנושאים האלה בפנסיה. כך זה אצלי, למשל כאשר פרשנו אילה ואני לפני כ- 12 שנה. מיד חיפשנו ומצאנו את הסידור הזה והוא מחזיק היטב אצלנו, בלי עין הרע.

בתרשיש התערבנו עם חברות וחברים מתחומי חיים ומקצועות מגוונים, עם ניסיון חיים ומספר לא מבוטל של בעלי הישגים יוצאי דופן. הגענו לכיתות שבהן מורים ולומדים מקדישים את מרצם וכוחם, עד שמתגבשים גרעינים מקצועיים וחברתיים, שמחזיקים מעמד שנים. הרמה של אותם גרעינים הולכת ועולה ומבשילה משנה לשנה. משהו ששווה מחקר אקדמי לתואר, בהחלט. אז נכון שלא מחלקים פה תעודות, כי אין זו הכוונה בפלא הזה שנקרא תרשיש, פשוט הגדלת הראש ועיסוי המוח.

אילנה שמואלי, אשתו של יורם, הכינה שלט לביה"ס עפ"י בקשתו האחרונה של יורם. אנחנו מודים לאילנה וליומם ז"ל על תרומתם הרבה.

יורם שלנו איננו... דברים לזכרו של יורם שמואלי ז"ל / יעל אוזן

איש תמים, ישר דרך, חרוץ, אכפתי והמתנדב האולטימטיבי ב"תרשיש"... מזה שנים רבות. "איך נפלו גיבורים" (שמואל ב', א') אין זו קלישאה לומר זאת על יורם שמואלי. שנים רבות התמיד בהגעה למכללת קיי, למזכירות "תרשיש" שהיה עבורו הבית השני שלו.

המסירות, האחריות, החריצות והיושרה היו נר לרגליו. המפגש הראשון שלי עם יורם היה לפני חמש שנים, כאשר התחלתי לעבוד בתרשיש.

יורם דאג לעדכן אותי באופן העבודה ו"הדביק" אותי ברוח ובאווירה המשפחתית שיש בבית הספר לגמלאים "תרשיש". "את אחותי הקטנה" נהג לומר לי, ובאמת התחושה הייתה ש"אח גדול" נותן חסות לכל פרט ופרט במזכירות "תרשיש".

איש צנוע ופשוט היה יורם שלנו ועכשיו הוא כל כך חסר לנו... יחי זכרו ברוך.

יורם וצוות ביה"ס "תרשיש"

סודות הקבלה 2021-2022 / סמדר בלונד

כגמלאית במסגרת "תרשיש" במכללת קיי, השתתפתי בקורס "סודות הקבלה" למתחילים שבו הייתה היכרות עם סודות הקבלה ובהמשך הייתה העמקה בקורס למתקדמים. כידוע, הקבלה וספר הזוהר שנכתב ע"י רבי שמעון בר יוחאי היו סוד ומרוחקים מהעם. מהפחד ומאי הבנת תורת הנסתר אסרו לעסוק בהם. רק אנשים בודדים גברים יהודים, נשואים בלבד, הורשו לעשות זאת. רק בשנת 1922 נכתבו הפירושים לספר הזוהר ע"י הרב אשלג, שגם הקים בירושלים את מרכז הקבלה הראשון. ואז סודות הקבלה הונגשו לכל אדם הרוצה בכך מאז ועד ימינו. נפתחו מרכזי קבלה נוספים בארץ ובעולם. הנושא נלמד ע"י יהודים ולא יהודים, נשים וגברים. הרב ברג ואשתו קרן הפיצו לעולם את הקבלה. כאדם חילוני - מסורתי הגעתי ללמוד את הנושא מתוך סקרנות עמוקה ורצון להבין את המושגים כגון "מקובל" "קבלה", תאריכים מיוחדים לאדם הפרטי וכאלו המיוחדים ליהודים, תיאוריות לגבי קבלה ונתינה, גלגול נשמות, הקשר לרפואה, הקשר לאסטרולוגיה קבלית, איך מעוררים רצון לשינוי וגם מגשימים את השינוי, למידה של כלים רוחניים להבנת מה שקורה לנו באופן אישי, לעם היהודי ולעולם ועוד נושאים רבים.

אין ספק שהנושא מרתק מאוד, מרחיב את הידע, יישומי ופותח דרכי הבנה חדשות לקורה לנו וכל זאת ללא שום כפייה דתית. למדתי רבות במיוחד בזכות המרצה המדהים שאול שוחט, שלימד מתוך הבנה רחבה, ידע רב, אהבה לנושא והתמסרות רבה ללומדים וללמידת הנושא. עיניו הנוצצות ואמונתו העמוקה עוררו התלהבות אצל כולנו. במסגרת הקורס למתחילים יצאנו לסיור לימודי במרכז הקבלה בתל אביב שם פגשנו אנשים מרתקים, חלקם מתלמידים וחלקם מרצים ומנחים, שגם הרצו בפנינו וענו על שאלותינו. במסגרת הקורס למתקדמים יצאנו לסיור רוחני בירושלים בקבר דוד המלך, בכותל המערבי ובקברי צדיקים וביניהם רבנים קבליסטים חשובים. על פי שיחות עם המשתתפים מרביתם חשו כמוני במהלך הלמידה והסיורים. נשמח אם יהיה קורס המשך עם המרצה שאול שוחט להעמקה נוספת. יש הרבה מה ללמוד עוד ולהבין. אני רוצה להאמין שיקיימו גם בהמשך את הקורסים הנ"ל וממליצה על השתתפות בהם.

- לסיכום, ברצוני לצטט מספר משפטים מחוכמת הקבלה:
- מהות הקבלה היא קבלה לשם נתינה.
- ההכרה שכל הקורה לנו הוא לטובה.
- כל אתגר הוא הזדמנות.
- חסך מביא לרצון מוגבר למילוי.
- אנחנו בני אדם ויש לנו אפשרות בחירה להשתנות.
- כל מקובל הוא צדיק - לא כל צדיק הוא מקובל.

"שירו לנו משירי ציון - העליות לארץ / נחומי הרציון - אפרת זילחה

נחומי הרציון המרצה מציג בשיעוריו בתמליל ובלחן את הזמר העברי בהקשר לתקופות, למצבים, לאירועים ולתהליכים היסטוריים. בשיעור אנחנו נחשפים לניתוח המאפיינים המוסיקליים ואף מזמרים להנאתנו. אנחנו נחשפים גם לביצועים מוסיקליים המלווים את אותן התקופות, חלקם נדירים מאוד להשגה, טקסטים ולחנים מוסיקליים נדירים, ונחומי יודע להשיגם ולהביא בפנינו. השיעורים מלווים בסיפורים מעניינים מאוד על התקופות ועל אופן יצירת השירים: כתיבה ולחנים והשפעת התקופה והגורמים על יצירתם ועל גלגולי הגרסאות של השירים. למשל: השיר בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת - בעברית זהו שיר ילדים תמים, ואילו במקורו הוא שיר זימה, שיר של תשוקה בין גבר לאישה. נחומי יוצר ומקשר את תוכני השיעורים לאקטואליה ולאירועים במהלך השנה כמו: חגים, ימי זיכרון וימים לציון אירועים מיוחדים. השיעור מלווה בחוש הומור ויוצר אווירה נעימה. אני נהנית מאוד להיחשף לתכנים שנחומי מעביר ויש בזה הרבה העשרה ונוסטלגיה. העמקת ההיסטוריה והידע על בניית הארץ ועל החלוציות בארץ.

טיול לכפר הנוער בן שמן / פרופ' אהוד זמורה - בעקבות הקורס - שירו לנו משירי ציון

תוספת מהנה ומעניינת לקורס על תולדות הזמר העברי שהנהיג נחומי הר ציון הוא טיול ליישוב המזוהה עם התקופה הנלמדת. בעבר ערכנו טיול לקיבוץ נגבה, אשר עלה על הקרקע כאחד מיישובי חומה ומגדל. את שירי תקופה זו למדנו בקורס על תולדות הזמר העברי. הפעם, במסגרת הקורס על שירי העליות הראשונות נבחר טיול למקום שהוקם בתקופת העלייה השנייה בשם כפר חדיד על שם יישוב חקלאי עתיק מזרחית לעיר לוד. בבואנו לכפר פגש אותנו נציג הכפר מר שוקי שוקרון אשר ליווה אותנו במהלך כל הביקור. מר שוקרון נעים הליכות ומצטיין ביחסי אנוש ובכל הכרוך באירוח אורחי המקום הרבים: שועי עולם, תורמים ידועים כמו גם תלמידי תרשיש. ניכר היה שהכפר אמון על הכנסת אורחים והדרכה בכל תחומי הכפר. שוטטנו בכפר בין החניכים שהיו עסוקים בפעילויות הרגילות שלהם: לימודים, עבודה במשק החקלאי ומשק החי. ופעילויות חברתיות בהפסקות. האווירה הייתה חופשית וידידותית. בני נוער ממקומות שונים בארץ מופנים לכפר על פי צרכים סוציאליים, משפחתיים ובעיות הסתגלות חברתית. נראה שלאחר תקופת הסתגלות קצרה רובם מוצאים את מקומם החברתי המתאים להם. בכפר אפשרויות התפתחות חינוכית, מקצועית ופיתוח כישרונות בתחומי המוסיקה, האומנות, והחברה. הקשר בינם לבין משפחותיהם מתחזק כאשר בעיותיהם האישיות נפתרות. את פנינו כקבוצה קיבל כאמור מר שוקרון, אולם בשלב מסוים ליווה אותנו אל אולם ההתכנסות צוות של שלושה מחניכי המקום, בהצגת המקום בהסברים ובמצגת וידאו. נכונים לענות על שאלותינו הכלליות והאישיות בתבונה רבה. מסתבר שאלה משמשים כמקבלי פני אורחים מיומנים מאוד. במעמד זה הכין נחומי שירונים, ממבחר השירונים הניתנים לנו בקורס, בשירים שנושאים שירי העלייה השנייה. השירה בציבור שלנו הייתה חלקנו בקבלת האורחים במקום. אמנם השירים כונו לתקופת העלייה השנייה, תקופה שלא שרדו בה שרידים פעילים במקום עד ימינו, אולם כפר הנוער פעיל מאז הקמתו לפני כמאה שנה ושומר על חיות וחדשנות במשך כל שנותיו ומעורר התפעלות בין המבקרים בו והמקיימים קשרים מתמידים עם חניכיו לשעבר.

מעט על ההיסטוריה של המקום

בשנת 1905 אסף יזם ציוני ממזרח אירופה בשם נחום וילבוש כספים להקמת תעשייה עברית בארץ ישראל. המקום, שיועד להקמת בית חרושת ליצור שמן וסבון, היה אזור חקלאי עשיר במטעי זיתים. חקלאי היישוב הערבים הפיקו שמן מהזיתים בשיטה עתיקה של סחיטת הזיתים הבשלים ב"כבישה קרה". רעיונו של וילבוש היה להשתמש בפסולת זיתים זו ולמצות מהם שמן - במיצוי כימי על ידי בנזין. למקום נרכש באירופה בית חרושת מודרני ובעזרתו החל יצור השמן שם. בית החרושת נקרא על שם היישוב העתיק "בית חרושת חדיד"

עד מהרה התברר שהישענות בית החרושת על התוצרת החקלאית המקומית הביא להפסדים רבים. יבולי הזיתים הושפעו מכמויות המשקעים שהשתנו משנה לשנה. בית החרושת הועבר לחיפה בשם בית חרושת "עתידי" ובסופו התמזג עם בית החרושת "שמן" של ההסתדרות.

על מקומו של בית החרושת לשמן הוקמה בשנת 1910 "מושבת צורפים" פרי יוזמתו של בוריס ש"ץ מייסד בית הספר לאומנויות "בצלאל" בירושלים. למקום הובאו ארבע משפחות עולים מתימן. הוקמו להם בתים ובית מלאכה לצורפות. מושבת צורפים זו התקיימה במשך ארבע שנים וננטשה בעיקר מסיבות כלכליות.

בשנת 1920 הוקם על שרידי מושבת הצורפים יישוב חקלאי, כרם בן שמן. שמו ניתן לו מפסוק בספר ישעיהו (פרק ה') "אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו. כרם היה לידידי בכרם בן שמן".

בשנת 1927 נוסד על אדמות בית החרושת חדיד כפר הנוער בן שמן. הכפר נועד לתת מקלט לילדים פליטי יהדות אירופה. חלקם הוברחו לארץ בימי השלטון הבריטי.

מייסד הכפר ונשיאו היה ד"ר זיגפריד להמן, ציוני ידוע ואיש חינוך שעמד בראש הכפר עד מותו בשנת 1943. מטרתו הייתה להנחיל לילדים ונוער רעיונות הציונות, אהבת הארץ ועבודת האדמה והערכת עמיתים כבני האדם. ראשונים הגיעו למקום ילדים פליטי העיר קובנה. בשנת 1932 הגיעו למקום קבוצות ראשונות מעליית הנוער ופליטים רבים ניצולי השואה ולאחר קום המדינה בני נוער שרידי השואה.

על פי תוכנית החלוקה היה הכפר אמור לעבור לאזור הערבי של המפה ועל כך נערכו קרבות עקובים מדם בכפר ובשיירת עזרה שהייתה אמורה לסייע בהגנת המקום מפני הלגיון הירדני. בשנת 1940 פשטו הצבא והמשטרה הבריטית על המקום בחיפושם אחר נשק שהוחבא במקום. הרס רב נגרם לכפר. צוות הכפר כולל ד' להמן הועמדו למשפט (משפט בן שמן) ובני הנוער הועברו ממנו למקום מבטחים עד שוך הקרבות בכפר הנוער נעורים אשר ליד נתניה.

יהדות אלטרנטיבית שנעלמה והוחייתה / יעל ארכלי

הקורס, שהועבר ע"י פרופ' יהושע גתי, היה מרתק. המרצה קולח, רב ידע, חשף בפנינו מקורות רבים והעשיר מאוד. ניתב דיונים פוריים ומעניינים ואפשר הבעת עמדות ודעות. עסקנו בשיעורים בסוגיות שונות: "ויהודה לעולם תשב וירושלים דור דור" האם אמרה זו עמדה במבחן הזמן, הקשיים והאילוצים ואיך? האם "יותר משהיהדות שמרה על השבת שמרה השבת על היהדות?" ומה היו התהליכים והאירועים לאורך ההיסטוריה היהודית והעולמית מאז חורבן הבית.

אלו מעברים, התאמות, שינויי נגרמו על רקע היסטורי, אידיאולוגי, פוליטי, חברתי, מקומי.

אלו השפעות וזרמים התוו שינויים ועיצבו את תפיסת היהדות, שהיא דת וזהות לאומית כאחת.

אין מדובר ביהדות האלטרנטיבית העכשווית בדמות הרפורמים, המתחדשים וכו', אלא בשלל התהליכים המשמעותיים מאוד: רודפים, מתנכלים, אסוניים והרסניים מבחוץ, דרמטיים, מפלגים, יצירתיים ומתחדשים מבפנים.

עסקנו בחידת המגילות הגנוזות ופיענוחה ואף סיירנו בגן הלאומי קומראן וחווות האפרסמון. נחשפנו לעולם קדום ביהדות שנעלם של בני קהילה שחיו חיי שיתוף, פרישה מהכלל ואולי התנזרות הכרנו מהמעט את סתרי עולמם על פי ספריית מגילות ענקית שנגנזה נשתמרה ונמצאה באופן מקרי.

נחשפנו ליהדות שונה שלא הכרנו ושונה מהיהדות הסטנדרטית. למדנו שייתכן והיא גם ראשית הנצרות.

דנו בשאלה לא לגמרי פתורה: מה היו פני היהדות בבית שני? מה היו אמונות הרקע? מי ומדוע כתבו את המגילות? אלו תהליכים חברתיים מאחוריהן? המשכנו לבחינת חוויות מכוונות ביהדות אל מול הוויות החיים המודרניים. אל עיצובה בתקופות ההיסטוריה היהודית והארצישראלית לפני קום המדינה, היישוב הישן, גלי העליות השונות והקמת המדינה . תרומתם וייחודם ליהדות ועל בסיס היהדות. הרחבנו ידע ודעת ועדיין, נותר בנו, מרחב שאלה גדול ותהייה ומגוון עמדות ודעות:

מה משמעות פסוקי מגילת העצמאות המבטאים את הזיקה ליהדות?

בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל קָם הָעָם הַיְּהוּדִי, בְּהָ עֲצָבָה דָּמוּתוֹ הָרוּחָנִית, הַדָּתִית וְהַמִּדִּינִית, בְּהָ חַי חַיִּי קוֹמָמִיּוֹת מְמַלְכָתִית, בְּהָ יָצַר נִכְסֵי תַרְבּוּת לְאֻמָּיִים וְכָל-אֲנוֹשִׁיִּים וְהוֹרִישׁ לְעוֹלָם כָּלוֹ אֶת סֵפֶר הַסְפָּרִים הַנִּצָּחִי. מדינת ישראל תהא מְשֻׁתָּתָה עַל יְסוּדוֹת הַחֲרוּת, הַצִּדֵּק וְהַשְׁלוֹם לְאוֹר חֹזֶנֶם שֶׁל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל.

ללא ספק תהליכים מרתקים המעידים על דת, לאום, אמונה וחברה דינמיים יוצרים ויצירתיים. ובעיקר משתמרים אלפי שנים ומועברים מדור לדור. תודה לפרופ' יהושע גתי. מצפים לעוד ועוד.

טיול לגן הלאומי קומראן וחווות האפרסמון במסגרת הקורס יהדות אלטרנטיבית / מרים יערי

ביום שלישי 22/3 יצאנו ממכללת קיי ליום טיול אל הגן הלאומי קומראן וחווות האפרסמון.

בגן הלאומי חיכה לנו מדריך מקומי, צבי פיש, ואיתו חזרנו במנהרת הזמן אל ימי בית שני במאה השנייה לפני הספירה. באותה עת מתגבשת בירושלים קבוצת אנשים "עדת היחד" האסיית (כפי שהיא נקראת בכתביה) ומתיישבת במדבר יהודה.

תוך כדי סיור באתר הארכיאולוגי חשף אותנו צבי בכישרון לאורח החיים ולהשקפותיהם של אנשי הכת, שעסקו בהעתקה ובפירוש ספרי הראשונים ושבוזכותם השתמרו המגילות שהוטמנו בכדי חרס במערות באזור קומראן.

המשכנו לחוות האפרסמון בה מגדל גיא שיחי אפרסמון ועצי מור ולבונה אשר שימשו כבשמים בעבודת בבית המקדש. סיירנו איתו בחווה וראינו סוגי צמחים מקראיים שונים, שאותם מנסה גיא ארליך לגדל בתנאי המדבר, הרחנו מהבשמים המופקים מהצמחים ואת אדי הקטורת שנישאו ברחבת האוהל - חוויה אמיתית.

בדרך חזרה לאורך ים המלח הזדהר האגם בצבעים מרהיבים של אחר הצוהרים והשלים יום מקסים.

הקורס בלימודי ארץ ישראל: ארץ דן/בצלאל כהן סיור מס' 1 - בין צפון יפו לדרום תל אביב / חוה חייקין

גוש דן הוא אזור מיושב בצפיפות בו "שלמת הבטון והמלט" כיסו כל חלקת טבע של חולות, כורכר וכל מה שצמח וחי בהם ואנחנו בעזרת בצלאל מנסים לקלף את הנוכחי ולגלות את העבר. בצעדים מדודים בין התפרצות קורונה אחת לשנייה ומעבר למסכות אנו מגלים ומנסים לדמיין את מה שהיה פה לפני שהופיעו החלוצים ובנו עיר לבנה (הכי יקרה בעולם!) לתפארת מדינת ישראל.

בשיעורים מעלה בצלאל מצגות ומוסיף פרטים. בסיורים רואים את ההווה ומנסים לנחש מה היה בעבר.

בסיור הראשון ביקרנו בתל אביב שהתחילה ביפו משם יצאו תושבים מחוץ לחומות ובנו את השכונות הצפוניות ולבסוף הוגרלו מגרשים ונבנתה "אחוזת בית" שגדלה והתפתחה לעיר תל אביב.

התחלנו בביקור בבית הבאר של מנחם ברחוב סלאמה, שעבר שיפוץ ושימור מרשימים והפך למרכז חברתי. בדרך חצינו את רחוב שדרות ירושלים הריק וההפוך עקב עבודות הרכבת הקלה.

הקִדְמָה איננה מדלגת על יפו ולא על תל אביב.

עברנו דרך השכונה האמריקאית-גרמנית ובית עמנואל של הברון יוסיניוב שמשמש כאכסניה ומוזיאון לעבר הרחוק ולהווה המתמשך של יהודים משיחיים.

כדי לכבד ולשמר את העבר משפצים את הבניינים לפי תוכנית שימור והם מיועדים לשימוש כמלונות ועוד.

המשכנו את הסיור בעקבות ההיסטוריה, והגענו לבית העירייה ששימש עד 1968 ברחוב ביאליק.

כיום מתקיימות בו תערוכות כמו "עמק הפרחים" לפי שיר שכתבה אהובה עוזרי. התערוכה מכבדת את שכונת כרם התימנים שההיסטוריה רבת התהפוכות שלה הצמיחה כנופיות פשע לצד קבוצת הכדורגל "שמשון" ומהחפלות השכונתיות התפתחה המוסיקה התימנית

שכבשה את התחנה המרכזית הישנה עם הקסטות של זמריה עד שהגיעו לרדיו ...

עלינו לחדרו של דיזינגוף הבלתי נשכח שמעילו וכובעו תלויים בלשכתו כאילו תיכף ישוב וימשיך בפעילותו ...

להשלמת המידע על שכונת כרם התימנים הלכנו אליה ושם בסמטאות השכונה, שהצפיפות של הבתים "מרפסת מול מרפסת" לא הותירה אפשרות לשמירת סודות, אפשר

היה לחוש ולהבין את המעורבות של התושבים בכל מה שהתרחש בענייני הפרט והציבור. קינחנו בשיטוט בין הדוכנים הצבעוניים בשוק הכרמל וחזרנו אל רחוב אלנבי בו הבתים ההיסטוריים עוברים שיפוץ ושימור עד שהעיר הלבנה תחדש ימיה כקדם ואולי גם תוכל לשלב ישן עם חדש ולהתגאות ברכבת תחתית שתחלץ את פקקי התנועה הבלתי נגמרים. תודה רבה לבצלאל.

סיור בעקבות הקורס טבע הארץ ונופיה / בצלאל כהן

הקורס עסק בנוף הטבעי של א"י ושינויים שחלים בהשפעת התשתית הגיאולוגית ואקלים הארץ על נופי הארץ וסביבות החיים השונות בה.

בגן של עתי בנתיב הל"ה - ביקור בגן קסום / רינה יגר

ביקרנו בקיבוץ נתיב הל"ה שבעמק האלה, למרגלות הרי ירושלים, נמצא אחד מהגנים הבוטניים המרשימים ביותר של צמחי-הבר של ארץ ישראל. הגן מוכר גם בשם "הגן של עתי", בזכות מייסדו ומנהלו חבר הקיבוץ - עתי יפה משנת 1962 ברציפות. בגן מאות מינים של צמחי בר מכל רחבי ישראל. הגן כולל בריכות מים רבות, פינת שרכים, סלעיות מיוחדות וכתמי יער וחורש מצילים. הוא גם מאחסן

מגוון מרשים של צמחים נדירים ובסכנת הכחדה אשר ניתן לעקוב אחריהם ולחקור אותם לאורך תקופות השנה. פגשנו בסיוור גם פרחית נעמי, חיפושית פרחים ממשפחת הזבלתיים, על עלה של נזמית לבנה ממשפחת השפתניים שעליה העליונים מתקשטים בכתם ורוד. הפרחים לבנים.

פרחית נעמי על נזמית לבנה

כליל החורש

טיול למוזיאון ראלי ולגן הלאומי בקיסריה / אורה קרן ועדי דרוקמן

במסגרת הקורס של ד"ר רחל קרופ - אומנות לומדים במוזיאונים מה זה טיול למוזיאונים? צריך להגיד הביקור במוזיאונים, לא? ובכן לנסיעה הזו היה אופי של טיול, כי לא נסענו-סיירנו-במוזיאון/

צילום: שמוליק בלומנשטיין

ים-וחרנו. כמיטב המסורת של טיולי תרשיש היה גיבוש והייתה הזדמנות להכיר עוד צדדים של החברות והחברים לטיול שלא הכרנו. מה בכל זאת ראינו? במוזיאון יש תערוכה של יצירות דאלי, תערוכה של ציורים צבעוניים מאוד של ציירים לטינו-אמריקאיים בני זמננו וחלק היסטורי-ארכיאולוגי המספר את סיפור קיסריה תבערוכה על הורדוס. ראינו גם תערוכת ציורים מצומצמת של רוני סומק משולבים בשירים שלו. השירה המחאתית והציורים העוצמתיים יוצרים אי נוחות קשה לפעמים אצל הצופה/קורא ונראה שזו הייתה הכוונה. לאחר ארוחת צוהריים בגן הלאומי עם אופי של שבת אחים יחדיו, קיבלנו הרצאה על תולדות קיסריה כשרוח הים על פנינו ורגלינו קצת כואבות מהעמידה הממושכת, משם פנינו למרכז המבקרים הקטן, ויכולנו לשבת ולצפות במופע אור-קולי . הנסיעה הבייתה הייתה אולי ארוכה מבחינת משך הזמן, אבל לא הרגשנו בזכות החברה והיום המעניין.

צילום: שמוליק בלומנשטיין

קורס תנ"ך של דוד אוחנה - הגות במקרא וברעיונות יסוד ביהדות / על המרצה והקורס יוסי רבי

הקורס עוסק בהכרת השקפת העולם המקראית תוך בחינה ביקורתית. דוד יקירנו, למנצח שיר מזמור לדוד, איש היה בארץ הצבי, אוחנה דוד שמו. והאיש צנוע, עניו ושפל רוח. רבי חנניה בן דוסא היה אומר " כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו" (פרקי אבות, פרק א', משנה י').

צילום: שמוליק בלומנשטיין

דוד יקירנו, אתה איש שהכול בו, מן התורה שבכתב והתורה שבע"פ ועד דיסצפלינות רבות ומגוונות בתחומים רבים כמו פסיכולוגיה, אנתרופולוגיה, וצילוגיה, ספרות, מקרא ועוד. ממקורות המים החיים שהרעפת עלינו, התבשמנו ואהבנו. בעינינו משול אתה דוד כעץ שתול על פלגי מים, אשר ספריו נותן במגוון ובשפע רב. משול אתה כבור סוד שאינו מאבד טיפה. רבי יהושע בן לוי אומר: "הלומד מחברו פרק אחד, או הלכה אחת או פסוק אחד או דיבור אחד, או אפילו אות אחת על כמה וכמה צריך לנהוג בו כבוד" (פרקי אבות, פרק ו', משנה ג'). שלמי תודה לך, דוד יקירנו, על שיעורייך המרתקים והנפלאים. ולנעילה, מברכת יעקב ע"ה לבנו יוסף "תבורך בברכות שמים מעל וברכות תהום רובצת תחת, ברכות שדיים ורחם" (בראשית מ"ט, פסוק כ"ה)

גוסטב דורה - איוב ורעי

קורס ציור של ארנון ג'את / אסתר מלול

בקורס של ארנון ציור בשמן החוויה עשירה ומחכימה. ארנון בנחת עובר בין המשתתפים מסביר, מכוון, ממליץ, יוצר דיאלוג חכם שבו המשתתף מועצם באמירה האומנותית על הקנבס. ארנון בהדרכה משלב ידע עולם תרבותי ואומנותי. חושף אותנו המשתתפים לסגנונות ציור ולציירים מהתקופות השונות. מקנה כלים אסטרטגיים בתהליך הציור. ארנון מדריך מאפשר, יוצר מרחב יצירתי ומרחיב את הידע של המשתתפים כל זאת בתקשורת בין אישית מכבדת ונעימה .

ציור: אסתר מלול

ציור: צביקה כנפי

ציור: רפאל עזרן

ציור: עופרה כהן

דידה בנאי בתהליך ציור

אומנות לומדים במוזיאון / ד"ר רחל קרופ

במסגרת הקורס נחשפים למושגי יסוד באומנות וכן רוכשים כלים לניתוח תערוכות ויצירות אומנות, מרכיבים אסתטיים בזרמם נבחרים באומנות.

ביקור במוזיאון תל אביב בתערוכה רטרופקטיבה - יאיו קוסאמה / גיאית יהודית ואחיה

צילום: אהוד זמורה

ביום אביבי של חודש מרץ יצאנו בהסעה מאורגנת למוזיאון תל אביב כדי לסייר בתערוכה של האומנית היפנית יאיו קוסאמה. שמענו רבות על התערוכה הודות לפרסום וכתבות אבל הדבר שונה במפגש הפיזי עם היצירות של קוסאמה. כבר בכניסה אנו נפגשים בעולם קסום מואר באור וורוד סגול ומאכלס ביצורים מעולם הדמיון, עולם דמיוני שמנסה לנתק אותנו מהעולם הממשי. בכתבה במוסף "גלריה" של עיתון "הארץ" מאת עידו הרטוגזון הוא מכנה את התערוכה "חיזיון תעתועים".

צילום: אהוד זמורה

בהמשך, אחד המיצגים - שדה כדורים בדמוי של מראות וכל אחד יכול לראות את עצמו במראה ולהיות משוכפל ואולי להתאהב בעצמו בדומה לנרקיס מהמיתוס היווני. בהמשך מגיעים לעולם המראות, חדר מראות אינסופי "אהבה לעד", כשנדלק האור מתגלה עולם מופלא אין סופי.

בשלב מסוים הכול מתלכד, אין שמים ואין ארץ.

בסיכום הביקור אפשר להביא מצד אחד רשמים רבים, ומצד שני יש מבקרים ששואלים את עצמם "האם זו אומנות? מה היא אומרת?" האם זו אומנות תחת השפעת סמים?

אולי אומנות פסיכולוגית?

את הניתוח יש להשאיר למומחים אך אני מעדיפה לדבר על ההתרשמות האישית שלי.

צילום: אהוד זמורה

בחלק מהמיצגים הייתי מלאת התפעלות מהרעיון והביצוע. אני שמחה שביקרתי בתערוכה. שולחת את מלוא התודות לד"ר רחל קרופ ולבלהה על יוזמת הסיוע.

צילום: ימית בר

צילום: ימית בר

צילום: יעל אוזן

הקורס לעיסת נייר / תמר בלומשטיין

"עיסת נייר" לכאורה 2 מיילים שאינן קשורות לאומנות. השימוש בעיסת נייר ידוע מזה מאות שנים בסין, וב-1702 רשם הנרי קליי פטנט ליצירת עיסת נייר באנגליה.

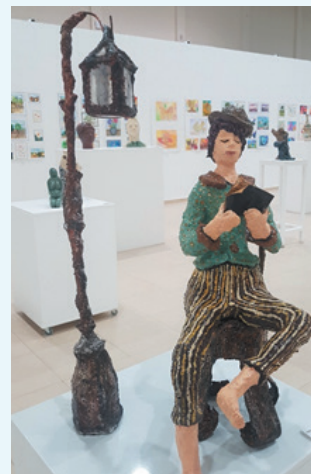
תמר בלומשטיין

במאה ה-19 שימשה עיסת נייר ליצירת ראשי בובות. ההתנסות התהליכית עם עיסת נייר מפתחת מסוגלות ליצור וקשר אישי בין היוצר ליצירה.

בקורס שלנו אווירה נעימה ונוצר קשר חברות בין המשתתפות והפרייה הדדית. המשתתפות בקורס יוצרות עבודות מדהימות כשכל אחת מהן מחליטה איזה פסל, דמות ליצור.

ולקראת סוף שנת הלימודים הוצגו העבודות/יצירות בתערוכות "אסיף תרשיש" וזכו ממבקרי התערוכה למחמאות על היצירות היפות.

ועל הכול מנצחת המורה/מדריכה שונטל בסבלנות רבה ובהדרכה אישית לכל משתתפת.

היצרת (פסול מעיסת נייר): נעמי ריקמן הצלם: שמוליק בלומשטיין

צילום: שמוליק בלומשטיין

תערוכת יחיד של אלכס קזנוביץ - מניאטורות בקרמיקה במסגרת תרשיש / יואב מינצברג

את עונת התערוכות במסגרת בית הספר לגמלאים, פתחה תערוכה מופלאה של אומן מיוחד במינו. זו הייתה תערוכת מיניאטורות מפוסלות בחומר של חברנו אלכס קזנוביץ, הלומד בסדנת העיצוב הקרמי של אליזבת כהן.

אלכס נולד ברוסיה ועלה ארצה בשנת 1991. הוא אב לשני בנים וסב לנכדים. במקצועו היה מסגר עצמאי שהפליא לפסל במתכת, עד לתאונת עבודה מצערת שהותירה אותו משותק ברגליו וריתקה אותו לכיסא גלגלים.

את אלכס הכרתי לפני כשבע שנים, במסגרת התנדבותי בהוראת עיצוב קרמי בשיקומון, יחד עם חברותיי לסדנה של אליזבת: נחמה, תמר, אורה ורינה. אלכס והחומר כאילו נוצרו זה לזה, מתחילת הדרך היה החיבור ביניהם נהדר. בסבלנות אין קץ וברגישות מופלאה לחומר החל אלכס ליצור את עולם המיניאטורות שלו. קריקטורות וסיפורי עם שהוא מלקט ושומר על מסך הטלפון שלו, הופכים אט אט ליצירות תלת מימדיות כמעט מונפשות. ליציריו של אלכס יש כוח ביטוי והבעה שקשה אפילו ליצור על פסלים גדולים יותר.

אלכס ממשיך בדרכו האומנותית ופונה לכיווני יצירה חדשים, אך טביעת ידו המיוחדת ניכרת בכלום. החשוב מכול, לא תצליחו לשכנע אותו למכור לכם את יצירותיו. כולן כאחת נועדו לרעייתו האחת והיחידה.

צילום: שמוליק בלומשטיין

צילום: שמוליק בלומשטיין

לאחר השנים הקשות שהקורונה לא אפשרה זאת, נפתחה בתרשיש - בית הספר לגמלאים, התערוכה המסכמת של יצירות הלומדים בחוגי האמנות השונים. התמהיל של תלמידי האמנות בתרשיש מורכב מתלמידים נאמנים, הממשיכים שנה אחר שנה ומגיעים לרמות יצירה גבוהות מאוד, ומתלמידים צעירים יותר (בהתמקצעות, לא בגיל). כולם, ותיקים כחדשים משתפים פעולה ומקימים תערוכה נהדרת המושכת את באי המכללה ומבקרים מהחוץ.

השנה נלמדו בתרשיש ארבעה מקצועות: אקוורל בהדרכת אולגה סבצ'רניק, ציור בשמן ובאקריליק בהדרכת ארנון גיאת, פיסול בעיסת נייר, בהדרכת שונטל אברו בגבו ועיצוב קרמי בהדרכת אליזבת כהן. היצירות בתערוכה נאספו מתלמידי ארבעת החוגים שכיוונו את עצמם לנושא התערוכה: "למלא את החלל". אוצרי התערוכה היו אליזבת כהן וארנון גיאת. התערוכה הוקמה בסיועו של איציק אב הבית החרוץ.

התערוכה עצמה התאפיינה ברמה גבוהה, מגוון גדול מאוד של יצירות, עולם מלא של דמיון ומקצועיות. חוויה למבקר וליוצר. נראה שזו הייתה התערוכה הגדולה בהיקפה שהוצגה במסגרת סיכום שנת לימודים, והוצגה כראוי בגלריה הגדולה של מכללת קיי. אירע הפתיחה היה מכובד, זכינו לקהל אוהד מבאי המכללה וממשפחות וחברי האמנים. גם בימים שלאחר הפתיחה, המשיכו אורחים להגיע ולהתרשם.

בנימה יותר אישית כתלמיד ותיק מאוד של אליזבת, וכתלמיד בחוגים נוספים, ציור אצל ארנון, פיסול אצל אולג, ויטראג' ועוד. אני יכול לומר בוודאות מלאה שמצאתי בתרשיש בית מופלא ליצירתיות ולמצאת חברים לדרך התורמים זה להתפתחות זה ונהנים ביחד מעולם היצירה.

האומן: יואב מינצברג הצלם: יואב מינצברג

השנה ביקשנו למלא בעבודותינו את החלל של השנתיים האחרונות. שנות מסכות ומזרקים וחסיונים ומטושים ואלכוג'ל ואנטיגן ו - PCR כל אחד על פי דרכו התבקש לחשוב ולהביע את הגיגיו. מה שיצא הוא ציורי משפחה וציורי מרחבים ונופים, כמיהה לחופש, לחו"ל , לבטן גב או להתפרקות בשבילי הארץ ובטילים. ייתכן שזה מה שמביע את הנורמליות שבנו, את הטוב ואת הכיף ששואפים אליו, שקצת קשה למצוא בטרלול הבלתי פוסק של חדשות מכאן ומעבר לים. אבל כמו בשיר "מה אכפת לא אכפת, בצימרים נלינה וכו', אנחנו כבר מתחילים לתכנן את מה שנעשה בשנה הבאה שתבוא עלינו ורק לטובה ונאמר תודה רבה.

כאשר אני מתבונן בציורים של חבריי ושלי בחוג לציור בהנחיית האומן הצייר ארנון גיאת, שתלויות כאן לראווה, אני מתפעל מהרב גוניות שלהן ומהרמה שלהן, שלמרות שהקורונה החלישה מוטיבציה והוציאה לנו את הרוח מהמפרשים, חזרנו בכוחות מחודשים ובשמחה ליצירה ולחברה שכל כך חסרו לנו למלא את החלל.

הרמב"ם (קרמיקה)
היוצרת: זגורי שוש | הצלם: שמואל בלומנשטיין

סיכום פעילות פרלמנדרשיש בשנת הלימודים 2021-2022 / אהוד זמורה

שנת הלימוד, שזה עתה הסתיימה, הייתה שנת התאוששות ממשבר הקורונה שמנע פעילות סדירה על פי תכנית הלימודים וכך גם נפגעה פעילות פרלמנדרשיש. הפרלמנט ליווה השנה בצורה מסודרת את שבועות הלימודים במגוון הרצאות בנושאים שונים על ידי מיטב המרצים בנושאים עליהם הרצו.

יש לציין באופן מיוחד את התגייסותם של סטודנטים לרפואה משנה ג' בבית הספר לרפואה בבאר שבע בעלי ידע מעורר התפעלות בנושאים שמעבר לתחומי לימודיהם. הסטודנטים - שישה במספר הרצו על שטחי עיסוקם במסגרת שירותם הצבאי או במסגרות התעניינות אישיים באזרחות.

תודה מיוחדת לסטודנט משה שמואלי אשר יזם את הרעיון וטרח וגייס את הסטודנטים המוכשרים לפעילות ברוכה זו. נקווה שגם בשנה הבאה נצליח לשמור על קשרים פוריים אלה.

תאריך	שם המרצה	נושא ההרצאה
3.11.2021	מיכאל אקוטונס	מבט קולנועי אופטימי לשנה טובה יותר בצל הקורונה
1.12.2021	ד"ר זהבה ויסהוז	מרד החשמונאים והקמת הממלכה היהודית העצמאית
8.12.2021	בר קאופמן*	מלחמת האזרחים באתיופיה
22.12.2021	פרופ' שמעון גליק	טעויות רפואיות ומניעתן
29.12.2021	משה שמואלי*	סיפור עלייתם של גרי הצדק למושב הגליל
5.1.2022	הדס שטייף	עולמם האישי והציבורי של אנשי התקשורת
19.1.2022	ניר אמיתי*	החללית הישראלית הראשונה בדרכה לנחיתה על הירח
2.3.2022	פרופ' יהושע גתי	הוגי העליה השנייה - צמיחת היהדות הארץ ישראלית
9.3.2022	פרופ' חיים וייס	דמותו של בר כוכבא במקורות
16.3.2022	יעקב קנלבאום	תגליות מדעיות מקריות
23.3.2022	רמי ליטני	הבריגדה היהודית במלחמת העולם השנייה
30.3.2022	רותם פולק*	האסלם וזרמיו
6.4.2022	עדי טוייבי*	תולדות המחול כפי שאנו מכירים אותו כיום
27.4.2022	רמי ארקוש	תאונות חמורות בעולם
11.5.2022	עו"ד שירה בן אשר ארד	ייפוי כוח מתמשך והנחיות מקדימות
18.5.2022	פרופ' אריה רטנר	אמון ולגיטימציה של הציבור בישראל במערכת החוק והמשפט
25.5.2022	אירי קסל	"בדרך להחלמה". הסעת חולים פלסטינים לבתי חולים בישראל
1.6.2022	ארקדי מסנגי	היכרות עם יבשת אפריקה
8.6.2022	השופט בדימוס יוסי רבי	צחוק ודמיון בבית המשפט
15.6.2022	עו"ד יואב קישון	סדרת הטלוויזיה מנאיי. הרקע הפילי האמיתי שמאחורי הסדרה
22.6.2022	יעקב קנלבאום	אנשים וכוכבים- הקשר שבין האדם לחלל

*סטודנטים לרפואה שנה ג' בפרויקט הרצאות בפרלמנדרשיש למען גמלאי באר שבע

על פעילות פרלמנדרשיש / תמר בלומנשטיין

לאחר שנה ויותר שנמנע מתרשיש לקיים את הפרלמנט המסורתי בימי רביעי, בהרצאות ובנושאים מעניינים ובמפגש רעים בין הלומדים התקיים סוף סוף הפרלמנט. תחילה בכיבוד, שתייה חמה וקרה ובהמשך דברי פתיחה ע"י נשיאת המכללה, הצגת היו"ר החדש של העמותה, דברי ברכה ואיחולים.

את אירוע הפתיחה הנעים בנגינת האקורדיון הצעיר המוכשר, אורי אופק, במנגינות שהרעידו את הנשמה. ובהמשך המרצה הדגול והמוכר בשל כישורנותיו הבלתי נלאים בנושא הקולנוע מר מיכאל אקוטונס. מיכאל הציג מספר קטעי סרטים קלאסיים עם הסברים ומבטים אחרים על תוכן הסרטים, ראייתו עמוקה ביותר. הנושא היה כל כך מעניין שרבים לא רצו לעזוב בסוף המפגש. תודה למרצה, לנגן המוכשר ולמארגנים. אני מאמינה שאחרי פתיחה כזו יהיו לנו בהמשך השנה מפגשי פרלמנט מעניינים ומרתקים.

על פעילות פרלמנדרשיש / אפרת זילחה

מפעל מאוד חשוב ומאוד מהנה ומעשיר ומאפשר חשיפה למגוון רב של נושאים שלא בכולם מצויים. מעורר חשיבה נושאים מעוררי חשיבה. טוב שגם פתוח לקהל הרחב גם ללא לומדים. משמח שיש העשרה לגיל השלישי. מרוב ההרצאות נהניתי ויצאתי נשכרת. יישר כוח למרכזי הפעילות ולביה"ס על היוזמה הברוכה.

פרופ' יהושע גתי מרצה בנושא צמיחת היהדות הארץ ישראלית - דת מול לאומיות במסגרת הרצאות פרלמנדרשיש.

צילום: שמוליק בלומנשטיין

הרצאתו של ניר אמיתי, סטודנט לרפואה, בנושא החללית הישראלית הראשונה "בראשית" בדרכה לנחיתה על הירח.

צילום: שמוליק בלומנשטיין

ריאיון עם השופט בדימוס מר יוסי רבי / אפרים זיו

יוסי, שלום ותודה שנענית לבקשתי לראיין אותך עבור "תרשיתון". (יוסי לומד ותיק בתרשיש ותושב ותיק בבאר שבע)

אפרים זיו ויוסי רבי

א. אנא ספר לי על משפחתך, בני ביתך, רעייתך טווסה וילדיך

נולדתי בעיראק ועליתי עם הוריי בשנת 1951. עברנו את שער העלייה ורוססנו כמו יתר העולים, ומשם נשלחנו למחנה עולים בפרדס חנה. אבא היה בכיר בדואר העיראקי, ופעילי עלייה הצליחו להבריחו ארצה. משם הועברנו לבאר שבע. בסניף הדואר בבאר שבע חיפשו טלגרפיסט והתברר שאבא עסק בזה בדואר העיראקי בשנת 1915 לפיכך זכה במשרה. גרנו בשכונה א' עם עוד רבים מעולי עיראק, אימא ניהלה את הבית ודאגה לכל מחסורנו. אימי הייתה "ג'דאית", אשת מופת ונהגה לחנך אותנו להיות "א מענטש". בהגיענו ארצה בשנת 1951 היו אולפנים לעברית והיא נרשמה ללמוד עברית, כי בעיראק היא שמעה עברית תנ"כית וקיוותה שדרך זה תבין את העברית הישראלית.

כך עברו עליי חיי בבאר שבע. פה נשארתי עם רעייתי היקרה טווסה ופה גידלנו את ילדינו.

הוריי רצו לשדך אותי לבת הדודה שגרה בלונדון, והוריה הבטיחו שאם אנשא לה ייתנו לנו בית בלונדון וכסף רב, וכן יממנו את לימודי במקום, אך אמרתי לאימי שאני רוצה להתחתן מאהבה והיא השיבה שלא צריך אהבה כרגע והאהבה תבוא אט אט אך סירבתי, והנה באחד הימים נכנסה לכיתה סטודנטית בשם טווסה, וכשהבטתי בה החלטתי שאני רוצה להינשא לה. התברר שאימה עלתה מיוון בשנת 1934 לפיכך ניצלה משואת יהודי יוון, אך יתר בני המשפחה נותרו שם וניספו.

התקשרתי אליה והיא סירבה להינשא לי, אך ניאותה לבקר בביתנו, ומשהכירה את משפחתי שינתה דעתה ונישאנו. במרוצת השנים טווסה עמלה על הדוקטורט שלה בהנדסה גנטית, ונאלצנו להתגורר ביוסטון במשך שנתיים. לילדים הייתה זו חוויה נהדרת אך לי...היה זה סיוט.

טווסה שהתה רוב שעות היום בעבודה, ואני נעשיתי אחראי לניהול הבית מבישול ועד ניקיון. התחלתי לתור אחר עבודה ולו הפשוטה ביותר, כי כך נהג גם אבי ששימש כבכיר בעבודה בעיראק, אך כשעלינו ארצה הסכים לכל עבודה, והנה - מששמעו שאני שופט סירבו לקבל אותי, לבסוף קיבלו אותי בספריית האוניברסיטה להיות shelfer, האיש שמלקט את הספרים מהשולחנות ומחזירים למקומם על המדפים, ומאוחר יותר עבדתי גם בקונסוליה ביוסטון. שבנו ארצה ולשמחתי שבתי לשמש שופט בבית הדין לעבודה, ואף התמניתי לנשיא בתי המשפט לעבודה בדרום, ואח"כ פרשתי

לגמלאות והתחלתי להרצות באוניברסיטת אב"ג במשך עשרים שנה ובכל שנה זכיתי בתואר "מרצה מצטיין", והרציתי אף בקורס טיס וגם שם זכיתי בציון לשבח "כי...אני פשוט אוהב ללמד ולדבר עם אנשים".

ב. אנא ספר היכן רכשת את השכלתך

למדתי בבית ספר היסודי "בארי", אח"כ בתיכון במגמה ריאלית - מתמטיקה ופיזיקה - 5 יחידות ולרוב לא הכנתי שיעורים כי לא אהבתי ללמוד. בתום שירותי הצבאי כקצין שלישות תרתי אחר עבודה ונודע לי שבית חולים בלינסון מחפש מועמדים לקורס טכנאי רנטגן, אך אימי פסלה את זה על הסף בנימוק שכל בני המשפחה שלנו רכשו השכלה גבוהה כולל דודי, שהיה וטרינר בעפולה עילית ו"אתה - אפרים - למדת שם עם בנו שלמה", לבסוף רכשתי השכלה משפטית באוניברסיטה העברית, שם בעת ההיא לא נעשו מבחנים פסיכומטריים, לפיכך קיבלו את כולם. היו לי מורים טובים, ביניהם גדעון בן ישראל ורעייתו רות בן ישראל כלת פרס ישראל, אחותו של פרופסור יובל נאמן.

התחלתי לעבוד כעורך דין בבאר שבע במשרדו של עו"ד שאול עמית, מקום בו רכשתי ניסיון רב, ומאוחר יותר ניגשתי למכרז על משרת היועץ המשפטי של מועצות הפועלים בבאר שבע, משרה

בה זכיתי ובה יעצתי בעיקר בדיני עבודה. את המשרה ירשתי מהשופט מנחם גולדברג. כעבור כעשור נשיא בתי המשפט פנה אליי בהצעה לשמש נשיא בתי משפט השלום באזור הדרום.

לא חפצתי במשרה שהוצעה כי אהבתי את עבודתי הנוכחית, אך שר המשפטים משה ניסים הפציר בי לקבלה כי היו קשיים בבתי המשפט, לפיכך נעניתי לבקשתו ומונית למשרה בהיותי בן 36. מצאתי את מבנה בית המשפט מוזנח, ובהיעדר תקציב לשיפוצו גייסתי את השופטים ואת התקציב הדל שהיה. רכשתי צבע ומברשות ויחד שיפצנו במו ידנו לתדהמת העובדים שהגיעו למחרת. כעבור שנים אחדות חשתי שהגיעה העת לפרוש, והודעתי על כך לשופט שלמה שמגר, שסירב להיענות לבקשה, אך משראה שאני איתן בדעתי אישר את הפרישה ואף כיבד אותי ונוכח בטקס.

ג. במה עסקת לאחר פרישתך

רציתי ללמד בדימונה אך סורבתי כי- "אין לי תעודת הוראה", אבל לבסוף לימדתי פעמיים בשבוע כמתנדב, ואת פניי קידם המנהל מר מאיר כהן שמשמש כיום כחבר כנסת. בתום יום הלימודים בדימונה - בדרכי לבאר שבע נהגתי לסור לבית הכלא וללמד אסירים ספרות, היסטוריה ותנ"ך. יש לציין ש"התלמידים" גילו עניין רב בכל הנושאים. קוריוז - הנהלת בתי הסוהר הקצתה סוהר שיהיה נוכח בשיעורים כדי לגונן עליי מפני תקיפה אפשרית כי היו בין האסירים, שדנתי אותם למאסר, אך ביקשתי לוותר על האבטחה כי נהגתי לכבד כל אדם שדנתי, וגישתי הייתה תמיד על פי הפסוק שלקוח מספר משלי - "לשון רכה תשבר גרם"- ואכן שהיתי בכיתה עם "החברה" והם עטו עליי ושמחו לפגוש בי.

מלאכת השיפוט אינה קלה

מלאכת השיפוט כרוכה בהתלבטויות רבות ומצריכה יצירתיות. אנא שתף אותנו בכמה מחוויותיך כשופט.

לשופט התלבטויות רבות ואביא דוגמאות אחדות:

אחת לחודש נהגתי לסור לקסטינה כדי לשפוט חיילים. לצידי ישבו שני קצינים בדרגת סגן אלוף שכינויים "ליימנים", הם לא משפטנים ומשמשים מעין "נציגי ציבור". הנאשם : חייל קרבי דרוזי ששירת בלבנון. האשמה: עריקה שנמשכה 30 יום. התביעה דרשה שנת מאסר .החייל הגיע מלבנון כדי להשתתף בלוויה של אימו והתכוון לשוב ליחידה ואז התברר שאביו עבר לגור עם אישה אחרת ולא היה מי שישעה בבית עם אחיו הקטנים, לפיכך נאלץ להישאר כדי לדאוג לצורכיהם. הליימנים כאמור - דרשו שנת מאסר, אך אני פסקתי שהחייל לא ישב במאסר ולו יום אחד בנימוק שלא ערק כדי להשתמט ובמשך היעדרותו איש מהצבא לא בא להתעניין בו ולוודא את סיבת העריקה, ובנוסף יש לציין שהחייל אחרי שנתיים של שירות בלא דופי ביחידה קרבית (כומתה שחורה) . הכרזתי שהחייל משוחרר, והוא בתגובה!!! כרע על ברכיו לאות הוקרה. הייתי אחוז התרגשות ועד היום אני מתרגש כשאני נזכר בזה.

ועוד דוגמה כואבת:

באחת ממרפאות קופת חולים רוקחת נתפסה בגניבת תרופות. האישה הייתה על סף פרישה לגמלאות והיא הובאה להישפט בפניי. כבר בתחילת הדיון הבחנתי במספר הטבוע על זרועה, ניצולת שואה. ידעתי שאם ארשיע אותה אזי תפוטר ועל פי חוק ייתכן שתאבד את זכותה לפנסיה, שזה דבר נורא. החלטתי לעשות דבר. הפסקתי את הדיון והתקשרתי למנהל המוסד בו עבדה, שכמובן היה מעורה בפרטים ויידעתי אותו שהיא ניצולת שואה ועל הסכנה בשלילת הפנסיה וביקשתי שיקל עליה בנימוק של פחד קיומי כתוצאה מעברה הקשה ובלבד שלא תפוטר אך הוא סירב בנימוק ש"ייקוב הדין את ההר". הדיונים התחדשו והיא אמרה לי שהיא מוכנה למות ובלבד שנכדיה לא ידעו שסבתם גנבה, ולבסוף עשיתי מעשה שנהוג רק לעיתים נדירות. יש סעיף בחוק שעל פיו ניתן למצוא מישוה אשם- אך בלי עבירה. נעלתי את הדלתות ופסקתי בהתאם- מה שאיפשר לה לזכות בפנסיה.

החלטות מעין אלה הביאו עליי את הכינוי "עובדת סוציאלית"

אני מבחין עד כמה הצד האנושי של השופט מכריע בשיקוליו, דבר שכלל לא פשוט.

אכן לא פשוט ויש להיזהר בהחלטות אלה כדי שלא לחטוא ברכות יתר.

דוגמה נוספת.

חייל "גבעתי" שאיים על חברתו ברצח כי היא עזבה אותו. אמרתי לו שאני יודע שאינו עברין ובן למשפחה טובה ואני רוצה שיירגע ופסקתי שאני עוצר אותו עד יום ראשון בבוקר. העו"ד שייצג אותו היה איש מוכר וטוב שערער על פסיקתי וקבע שאין לעצור אותו. זה מצב בו "שני הצדדים צודקים" לפיכך נעתרתי לבקשה ...וביום שישי חברתו פגשה בו והוא רצח אותה. כלל לא פשוט.

עוד דוגמה עם סוף מפתיע.

איש צעיר, נאה, נשוי לאשה יפת מראה עם 3 ילדים ומשרה טובה... ולמרות זה העסיק נשים בזנות. הוא עסק בזה באשדוד, ולמרבה האירוניה - אביו שימש בעיר כרב ידוע שכלל לא ידע על מעללי בנו. יום אחד עשה "קוסה" לאחת שהעסיק, כלומר חתך את פניה בסכין וזה אות לסרסורים אחרים, שהיא כבר עבדה אצל אחר. גזרתי עליו שנת מאסר. הוא ערער והערעור נדחה. האיש נלקח למאסר ובתום

הדיון רעייתו היפה ביקשה לומר לי דבר מה. נעתרתי לבקשתה, ולתדהמתי קרבה אלי ולחשה לי "אתה איש טוב ...ומתי שתרצה תוכל לבוא אליי".

אני יכול להעיד שנחשבתי כ"שופט יעיל" כי העדפתי פשרות על פני פסקי דין ולסיום כמה דילמות מסוג אחר.

לפני שנים רבות נסעתי במונית בסיום הנסיעה הנהג סרב לקבל את התשלום שהגשתי לו בנימוק שבעבר בנו נשפט בפני באשמה של עישון סמים עם חבריו, וכשבנו טען שהוא לפני גיוס וזה יפגע בתכניותיו בצבא הסכמתי שלא להרשיעו.

כמובן שלא ויתרתי ושלמתי לו את דמי הנסיעה.

אבי עליו השלום נהג לצעוד לעבודתו ב"בית היאס" אך לרוב הוצע לו טרמפ מחברים איתם עבד, אך מיום שהתמנתי לשופט הוא סירב לטרמפים.

אגב, לאימי היה דוד ששימש שופט בעיראק והוא נהג לומר - "אפילו אם יציעו לי סיגריה אסרב לקבלה כי זה פסול", וכך גם אני, אם יגיע אליי תיק של חבר ילדות הרי שאסרב לדון בו ואבקש להעבירו לשופט אחר, כי אם אדון בו ייתכן שלא אהיה אובייקטיבי וזה יכול להשפיע עליי, והנה כיום...אני שומע שעושים את זה חופשי ועורכי דין מזמינים שופטים לאירועים משפחתיים.

תרומה לקהילה

משפחתך ידועה כמי שתרומה לקהילה היא נר לרגליה, והנה אני רואה גם כיום אותך ואת ישראל אחיך עושים את זה, ואני רוצה לספר בקצרה על אודות תרחיש שקשור ל"פרלמנתרשיש" שבו אתה וישראל "מככבים בו".

כמרכז "פרלמנתרשיש" הזמנתי את ישראל להרצות בפני קהלנו והוא נענה ברצון, והנה, בעודי ממת ין לו בקפטריה ראיתי אותך נכנס ושאלתי אותך אם באת להאזין לאחיך, ואז הצעת לי לסור הצידה וסיפרת דבר הזוי.

בשעת ערב ישראל קיבל במפתיע הודעה שעליו להתייצב למחרת בבוקר בבית המשפט למתן עדות חשובה. מחשש שלא יספיק להגיע להרצאה הוא התקשר אליך וביקש שתרצה במקומו בנושא שתבחר, והנה התברר שגם אתה צריך להרצות בבוקר בפני הסטודנטים באוניברסיטה, ואז עשית מעשה נדיר, והתקשרת לכל אחד מהסטודנטים וביקשת לדחות את מועד ההרצאה ונימקת את הסיבה וכך מלאת את מקומו של אחיך, וכשישבחתי אתכם על המעשה האצילי השבת לי בפשטות. "...כן,כי אצלנו במשפחה מילה היא מילה"

יוסי הנכבד, תודה מקרב לב על שהקדשת מזמנך עבור עיתון בית הספר לגמלאים ה"תרשיתון"

מורה שהוא גורו

ריאיון עם מיכאל אקוטונס המורה לקולנוע / פרופ' אהוד זמורה

מיכאל אקוטונס ואהוד זמורה

מפליא עד כמה אירועים זעירים בהיסטוריה של אדם עשויים להשפיע על מהלך חייו. משפחתו של מיכאל אקוטונס היגרה מליטא במזרח אירופה לצרפת לפני מלחמת העולם השנייה. שם היה שם משפחתם אקטן פקיד ההגירה הוסיף לשם סיומת ..נס וכך הפכה המשפחה לבעלת שם משפחה בעל צליל יווני ואביו של מיכאל, חייל צרפתי, שרד בשבי הגרמנים כחייל ממוצא יווני ולא יהודי.

את שנות ילדותו עבר מיכאל, לאחר מות אמו בבית יתומים בשטרסבורג. הוא מדמה את תקופה זו בחייו למתואר בסרט **"400 המלקות"**. אצל מיכאל תולדות חייו שזורים בדימויים מעולם הסרטים. "מילדותי עברו חיי כאפיזודות בסרטי קולנוע" הוא מתאר.

ואומנם מתקופת בית היתומים כל עולמו היה הקולנוע. שאר אירועי עולמו הריאלי היו בחזקת סצנות נלוות לעלילה המרכזית. בחלק ניכר מדמי הכיס היומיים שקיבל מאביו לקנות לו את הארוחה היומית קנה כרטיסים לסרטים החדשים ,שהופיעו על מסכי הקולנוע בהצגות בכורה.

לקראת בגרותו עבר עם אביו לפריז. שם התוודע לתנועת השומר הצעיר ולאידאולוגיה הסוציאליסטית, ובגיל 17 ראה את הגשמת האידאל הציוני סוציאליסטי בעלייה ארצה במסגרת עליית הנוער. כעולה חדש הופנה לקיבוץ השומר הצעיר יחיעם שבגליל המערבי.

המציאות הסוציאליסטית קיבוצית טפחה על פניהם של מיכאל ורינה זוגתו. הם נוכחו לדעת שהמציאות ששררה בקיבוץ הייתה רחוקה ממה שתיארו לעצמם לפני העלייה. מציאות זו תוארה בצורה מאד ביקורתית בספרה של יעל נאמן, בת אותו קיבוץ **"היינו העתיד"**.

עזיבת הקיבוץ לאחר התנפצות החלום הסוציאליסטי הייתה מלווה בהתייחסות אליהם כבוגדים. בסוף שנת 1968 הזוג עבר לדימונה, שם בתנאי מחיה צנועים גילו את החלוציות האמיתית.

זוג חברים ותיקים: שמוליק ניב שהיה מנהל אחזקה במפעל טמפו סידר לו עבודה כעוזר מסגר (עד היום טוען מיכאל, איני יודע כיצד לנעוץ מסמר. תפקידי היה בנשיאת ארגו הכלים אחרי בעל המקצוע) אשתו של שמוליק אסתר, גייסה אותו, בעודו עובד טמפו להקים ולהנחות חוגי דרמה בבית הספר.

אחד משיאי פעילותו החינוכית היה בהעלאת הצגת "החולה המדומה" של מולייר בביצוע אותו חג דרמה. לאחר קורס צילום בתל אביב ומילוי מקום של מורה בבית הספר התיכון הקים חוגים

לצילום, תיאטרון וקולנוע. בשנת 1976 התבקש להכין תלמידים לבגרות בקולנוע למרות שלא נשא תעודת הוראה. את פעילותו זו גיבה מר אלי עיון מנהל בית הספר. היה ברור שלהמשך פעילותו החינוכית והתרבותית עליו לרכוש השכלה מתקדמת ותעודות המוכיחות כישוריו אלה.

מיכאל מרבה לציין סרטים וקטעי סרטים המזכירים לו תקופות בחייו. תקופה זו בדימונה הוא מזהה עם עלילת הסרט **"סוף העולם שמאלה"**.

בשנת 1977 רינה קבלה מלגה ללימודי בלשנות בצרפת. הזוג עבר לפריז שם התקבל מיכאל ללימודי קולנוע באוניברסיטת סורבון עם התמחות בתואר שני בהיסטוריה של הקולנוע בדגש על השואה בקולנוע. עם תארים אקדמיים בתחומי הקולנוע והבלשנות חזרו בני הזוג לדימונה להמשך פעילותם החינוכית. רינה פנתה לפיתוח הוראת האנגלית במגזר הבדואי .

בדימונה קיבל תמיכה ניכרת מראש העיר מאיר כהן (כיום שר הרווחה). מיכאל הרחיב את תחומי הוראת הקולנוע גם לבאר שבע, להוראה בבית הספר מקיף א'.

את תקופת בית הספר מקיף א' בראשותה של רבקה גורפינקל האגדית הוא מדמה לסיפור **"החלילן מהמלין"**. הלימודים בחוג שלו הצטיינו בנסיעות לבתי קולנוע בתל אביב בהם מצא הצגות סרטים ממיטב יצירות הקולנוע אשר לא הגיעו באותה תקופה לבאר שבע. התלמידים גמלו לו בכללי משמעת ואחריות בהגיעם לעיר הגדולה ובחזרתם להוריהם מלאי חוויות.

בשנות ההוראה הארוכות קמו לו תלמידים ידועים בתחום האומנות, העיתונות והחינוך. ביניהם: צביקה הדר (קולנוע וטלוויזיה) הדס שטייף (גלי צהל), ידיד הררי (מנחה ושדרן טלוויזיה), יגאל סלוביק (מנכ"ל משרד החינוך) ורבים אחרים. כולם שומרים איתו קשר.

אל ההוראה בתרשיש הגיע בקריאתה של חנה בלאו ז"ל להקים קורס ללימודי הקולנוע. בשנים הראשונות היה מספר התלמידים מועט, אולם בעידודה המשיך ללמד. תלמידיו נשארו נאמנים ומשכו תלמידים נוספים עד שהיה צורך בפתיחת שתי כיתות. האחת עם דגש לתלמידים מתקדמים בידע והשנייה לחדשים הלומדים את עקרונות אומנות הקולנוע.

במשרד בית הספר תרשיש ידוע שלקורס של מיכאל דרישות קפדניות של תנאים המתאימים לצפייה בסרטים: מערכת וידאו מתאימה, בידוד מרעשי רקע, איסור השימוש בטלפונים. התחלה וסיום שיעור בזמן. שנים רבות הייתה ידועה דעתו (אמרתו) על צפייה בסרט במכשיר הטלוויזיה הביתי עם ההפרעות הרבות המלוות אותו (**לצפות בסרט בטלוויזיה זה כמו לאכול קוסקוס מקופסת שימורים**).

המוטו של מיכאל כמורה נדיר בימינו: להיות מורה זה עניין ערכי: להתייחס לתלמידים בגובה העיניים, לכבד את התלמידים, אולם לדרוש במקביל מתן כבוד למורה . לא לפגוע בהם. להיות מעניין. בסופו של תהליך, התלמיד יגלה מיהו המורה הטוב ואליו יגלה יחס של כבוד ונאמנות.

בשעת סגר / יעל ארבלי

בְּמִסְכָּה כְּסוּ אֶפִי וּפִי,
שְׁמָמוּ רְחוּבוֹת עִירִי.
סָגוּר,
הוֹמְלֵץ עַל בֵּיתִי .
סָגוּר
שְׁאֵפִי שֶׁר
בְּסָגֹר לְפִי
מְחֻשְׁבוֹתַי
זִיכְרוֹנוֹתַי
לְפָרֵץ דְּרוֹר.
תאריך: 2/5/2020

הכול בזה, וזה הכול
הצליל הלא פוסק של געגוע

בְּשָׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֶׂה" ל"נִשְׁמַע", בָּאוּ שְׁשִׁים רִיבּוֹא שֶׁל מִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, קָשְׁרוּ לוֹ שְׁתֵּי כְּתָרִים, אֶחָד כְּנָגֵד "נַעֲשֶׂה", וְאֶחָד כְּנָגֵד "נִשְׁמַע". (תלמוד הבבלי/ במסכת שבת (ט פח) ואתה בני שי, שבחרת "נעשה" ו"נשמעת" לְצוֹ אוֹמְתֶךָ כְּתָרִים נִקְשְׁרוּ אִף בָּךְ.

יום הזיכרון בצל וירוס הקורונה (נגיף הכתר) / יעל ארבלי

מִהֶתְמוּנָה אֵלִי, עֵינַיִךְ נִשְׁקָפוֹת,
בְּלֵב הַנְּעֻגִיעַ, נִנְעָצוֹת.
וְאֵין בְּנִמְצָא, מִסְכַּת אֶף-פֶּה,
שֶׁבְּכוּחָהּ, לְהִסְתִּיר אוֹ לְרַפֵּא.
לְרַפֵּא ,
כְּמִיָּהּ וְחֶסֶד, סָנָה בּוֹעֵר,
הַיּוֹקֵד זִיכְרוֹן, בְּשִׁלְהֶבֶת נֵר.
שֶׁלְהֶבֶת נֵר,
שְׁחוֹרָכֶת לְזִיכְרוֹן מְסֻגָּרָת.
וְאֵינָנָה מְסֻגֶּרֶת,
שֶׁעַל רִגְשׁוֹתַי,
סָגֹר,
נִכְפָּה.

צְפִירָה.
פְּרָצָה אֶת הַשְּׁלֹוֹה,
שִׁבְרָה מוֹסְרוֹת הַסָּגֹר,
הִתִּירָה חֲרָצוּבוֹת לֵב,
עוֹרְרָה דְּקֵת דּוֹמִיָּה.
דּוֹמִיָּה,
שֶׁפֶתְחָה מִחֲדָשׁ דָּלֶת לְנִקְיִשָּׁה,
דְּרָכָה, נִכְנָסָה מִכְּאִיבָה הוֹדְעָה.
הוֹדְעָה ,
שֶׁטְלָטְלָה אֶת הַתּוֹדְעָה.
וְלֹא הָיָה אֶזְ נְגִיף,
שֶׁיֹּאפֵּשֶׁר אֶת בֵּיתִי לְהִגִּיף.
וּמִצָּא

יום הזיכרון בצל הקורונה: בתי עלמין סגורים, טקסים ללא קהל

"רחוקים" אך קרובים מאוד בימי מגפת הקורונה / אסתר טבת

עם פרוץ מגפת הקורונה בעולם ובארצנו ידענו קשיים בריאותיים, נפשיים וכלכליים עליהם דובר למכביר לבי לבי עם משפחות המתים, עם החולים שנפגעו מהמגפה ואחולי החלמה ורפואה שלמה , ולנפגעים מבחינה כלכלית בתקווה שתמצא הנוסחא להקל עליהם ולהושיעם מהמצוקה.

בתקופה זו חווינו אירועים שונים ומוזרים שלא הכרנו קודם ולא דמיינו אותם, המרכזיים שבהם: ליל הסדר האינטימי שנחוג דרך הזום באופן חגיגי ומרגש. ויום העצמאות במתכונת שונה ממה שהכרנו, עורר בנו תחושת גאווה לאומית.

עם כל הקשיים אני בוחרת להתמקד בנקודות החיוב שנחשפנו אליהן , על אף הריחוק מהמשפחה והנכדים "צנח" לעולמנו הזום שאיפשר לנו תחושת ביחד ובמינון גבוה בהתאם לצרכים,

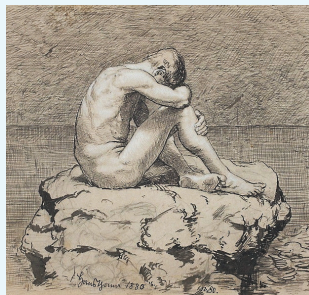
הלמידה מרחוק" שעליה נמתחה ביקורת רבה, עבורי זו היתה הזדמנות נהדרת של חיבור ולמידה משמעותית עם נכדי , פיתחנו מיומנויות ויכולת למידה יחד מרחוק . בהתאם למשימות שניתנו ע"י המורות, נהנינו מאוד לפתוח כל בוקר בתקשורת עם הנכדים ללמידה משותפת דבר שיחסר לי מאוד וגם להם, ימי ההולדת של שני נכדינו חלו בימי הסגר, בעזרת שירותי המשלוח היעילים יכולנו לשלוח אליהם פרחים, בלונים ועוגה וחגגנו בזום, אני מניחה שאת יום ההולדת הזה לא ישכחו.

מאחר שעקב הנסיבות נבצר מאיתנו להמשיך ללמוד בתרשיש את הקורס שהתחלנו בסמסטר ב' עם פרופ' יהושע גתי בנושא "שורשי האידיאולוגיה הישראלית", שמחתי מאוד שניתנה לנו האפשרות להמשיך ללמוד מהבית בעזרת הזום, הרצאה שבועית וקבלת חומר עיוני כרקע להרצאה במייל, פשוט מרתק ונפלא.

עידן הקורונה תם בשלב זה אך לא נשלם, עדיין מרחף באוויר החשש מגל נוסף. והקלישאה המוכרת לכולנו היטב "רק בריאות" מקבלת משמעות עצומה, נמשיך לשמור על בריאותנו ועל בריאות זולתינו, בתקווה לחזרה מהירה לשגרה.

תרשיש בימי הקורונה / תרצה אייל

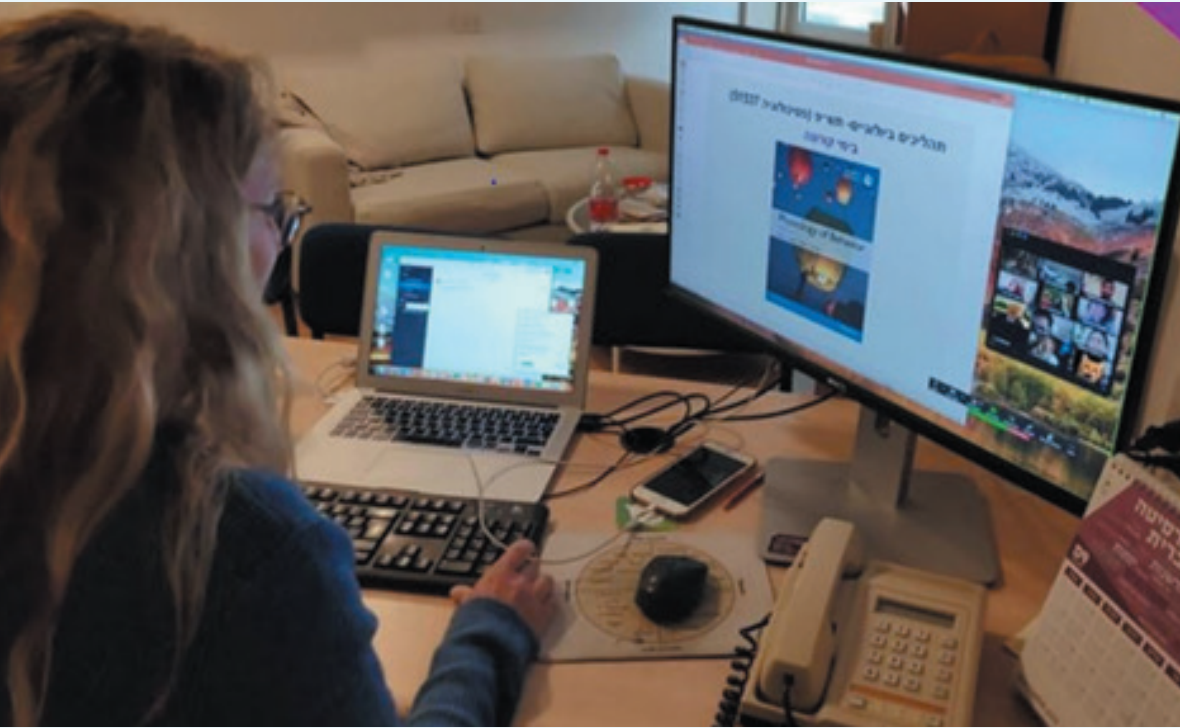
בליל הסדר לבד ואולי עם זום
זה ממש מצב עגום
כי לחגוג יחד רגילים אנחנו
ולא לערב כזה פיללנו
היא שינתה את העולם
אולי באה להזכיר לכולם
שאנו צריכים להיות קשובים
ולדאוג לשנות את הכללים
אז בואו נפיק מכך את המיטב
ונפתח את ליבנו שיהיה רחב
נשמור על איכות הסביבה
על חיים של אכפתיות ואהבה
נדע להוקיר את מה שקיבלנו
ונדע גם להודות על כל יום בו זכינו

זה הבוקר בוא יבוא, השמש במרום זורחת
האם חלום הוא או מציאות, האם נצמא קצת נחת?
על המסך הנתונים, מי חולה, מי נותר ומי את עולמנו עוזב
כך לבד , בלי אוהב, בלי קרוב, בלי אם או אב
ובהיותך בשיבה טובה, אתה חשוף כפליים למגיפה
אין היא מבדילה, בין שחור ולבן
אין היא מבדילה, בין גדול וקטן
אין היא מבדילה, בין עשיר לפשוט העם
היא פוגעת כמעט בכולם
היא הביאה לנו עצב וריחוק
ומסכה לפנים ולא למטרת צחוק
כך מוצאים עצמנו בודדים
ללא הילדים וללא הנכדים
היא סגרה אותנו בבתים
ללא התחשבות כי זאת תקופת חגים

לפני יומיים קיבלתי הודעת ווטסאפ מכתובת לא ידועה בארה"ב ובה הצעה להתחבר לקבוצת ווטסאפ חדשה. לאחר בירור קצר מצאתי שהפונה הוא בן כיתתי מבית הספר לרפואה בירושלים. כיתתי סיימה את לימודיה בירושלים בשנת 1971. מאז התפזרנו, כל בני הכיתה לבתי החולים, שבהם היה עלינו להשלים את הלימודים בשנת סטאז'. חברינו פנו לכל בתי החולים למעט בית החולים באילת שהיה בזמן ההוא תחנת עזרה ראשונה לנפגעי תאונות הדרכים בכביש הערבה הארוך. הסתבר גם שרבים הגרו לארה"ב ונשארו שם לאחר שהתערו במערכת הבריאות האמריקאית.

אכן הייתה זו פנייה מרגשת מאוד. היא הגיעה מבן כיתתי שהיה בסגר בבית הקיץ שלו על חוף לונג איילנד. הוא כמו רבים אחרים נס על נפשו מרחובות ניו יורק, אשר סבלו קשות מפגיעת המחלה. השפה העברית הייתה שגורה בפיו למרות חמישים שנות חייו הרחק מישראל. הוא סיפר שהיה בקשר מתמיד עם כמה מבני הכיתה שעבדו בעיר ניו יורק. השיחה התנהלה בוידאו כך שראיתי את פניו והוא את פניי. פניו היו שונים מתמונות הנוסטלגיה שעדיין נמצאות ברשותי באלבומים מימי בית הספר העליונים. וכך גם פניי שהשתנו מאוד. אז הייתה לי עדיין רעמת שיער לא מרשימה. היום אומר לי הספר שלי "בבר" הידוע ממרכז גילת בשכונה ד' שחלק ניכר מזמן התספורת הוא מבלה בסריקה וגישוש אחר שיער שעדיין נשאר על ראשי. שיחת הווידאו התארכה והייתה נרגשת. על חמישים השנים מאז סיום לימודינו יכולנו לדבר אך בקצרה, והחלטנו להשאיר את הזיכרונות והחויות כאשר נפגש בשיחות "זום" במחשבים.

אני נמנה עם נגני תזמורת כלי הנשיפה של בוגרי הקונסרבטוריון בבאר שבע.

בתחילת שנת הפעילות שלנו בישר לנו מנצחנו היקר מיכה דוד על התכנות של השתתפות בפסטיבל תזמורות כלי נשיפה בחו"ל.

כעבור כחודשיים התבשרנו שאנו מוזמנים ליטול חלק בפסטיבל תזמורות כלי נשיפה שיתקיים ברומא באמצע חודש מרץ 2020.

כמובן שהתזמורת "צהלה ושמחה", ושמחתי האישית הייתה גדולה שבעתיים כי מעולם לא בקרתי ברומא, ומאוד חפצתי בזה, בעיקר כדי לצפות בשכיות החמדה של אומניה הגדולים של איטליה, אודותיהם למדתי בקורס לאומנות בבית ספרנו האהוב "תרשיש", (שהוא עצמו שכיית חמדה).

מאותו רגע - מיכה וחברי הועד הנפלאים "הפעילו מבערים" וההכנות הקדחתניות החלו.

ראשית נעשה סקר באשר למספר הנגנים שיצטרפו למסע כי חייב להיות הרכב אופטימלי שיאפשר קיום קונצרט, כמו כן יש להתחיל ללקט רפרטואר של יצירות שראויות להיות מושמעות בפסטיבל בינלאומי, ובכך עסקו המנצח והנגן הראשי - חברנו גבי מישור.

במקביל החל הוועד בראשות מוניקה נויהאוז לארגן את הטיסה והמלון.

המנצח החל "לקרוע" אותנו, ובמקום חזרה אחת לשבוע - כמקובל, עברנו למתכונת של שתי חזרות בשבוע, דבר לא קל.

ככל שקרב מועד הטיסה גברה ההתרגשות, והוחלט שסמוך למועד הטיסה נקיים בקונסרבטוריון קונצרט "טרום טיסה לרומא" בה

נשמיע את היצירות שנשמיע בפסטיבל. בשיאן של ההכנות נפוצה שמועה על איזה וירוס שתקף בסין ובעוד מדינה או שתיים, אבל... מה זה שייך לנו??? עד כאן הכול "דפק פרפקט" עד ש.... שמענו שה"ממזר" הזה הגיע לעיר מילנו.

פה החלו לזרום שיחות טלפון למנצח ולוועד. נפגשנו בחזרה הקרובה והמנצח תאר את המצב ובו במקום בקש לקיים הצבעה בדבר השתתפותנו.

הנגנים בחלקם נמקו הצבעתם. היו שסברו שיש להשתתף, כי כבר שילמנו ואולי לא ישיבו לנו את ההוצאות, והוסיפו שמילנו רחוקה מרומא, ומנגד היו שפסקו שאין להסתכן כי די בטיסה אחת ממילנו לרומא בה נמצא נוסע נגוע כדי להפיץ את "החולרע" הזאת ברחבי רומא.

בהרמת ידיים נקבע בו במקום שחלום רומא נגוז, ובעתיד נמצא פסטיבל אחר.

אגב, בהגדה של פסח כתוב "הוא נתן בהם סימנים", ואכן היו רמזים. רומא היא בירה, וזה רמז לבירה "קורונה", הפסטיבל אמור להתקיים סמוך לחג פורים, וזה רמז למסכות, ורמז נוסף לכך הוא "קרנבל המסכות" המסורתי בוונציה שצפוי היה להתקיים באותה עת.

דבר אחד ברור!!! הצלנו את נפשותינו, ועוד פרט שולי...ההוצאות הוחזרו לנו.

זהו סיפורנו - "והשאר יסופר בתולדות ישראל".

יום הולדת / אהוד זמורה

כאשר מלאו לי ששים שנה ערך לי צוות המחלקה מסיבת הפתעה ליום הולדתי. הייתה פעילות רבה סביב האירוע עליו לא ידעתי: בנוסף לצוות המחלקה הוזמנה משפחתי ממרכז הארץ להשתתף באירוע. ישבתי וצפיתי. הייתה מצגת וגם הוקראו דברי שבח וחיבוקים ונשיקות.

חזרתי הביתה ברגשות מעורבים: מה רצו לתת לי חברי לעבודה ובני משפחתי ומה אני הרגשתי. הם רצו להביע את אהדתם ואת אהבתם אלי. את הערכתם לעבודה הרבה אותה השקעתי אתם במשך שנים ארוכות. כן, אולם למה דווקא ביום הולדתי השישים? למה לא בהיותי בן 58 או בן 59? מהו ציון שנת עשור בחיי. האם כיוון שחכמינו תיארו את פרקי חייו של האדם, מעשיו ויכולותיו בעשורים שלמים? "בן חמישים לעצה. בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה...." . כנראה ששנות עשור במניית הגיל הפכו לציון דרך בחיינו.

הייתי בן ששים שנה באותו יום. מה עומד לפני בשנים הבאות? בעוד שבע שנים אפרוש מעבודתי. כך מחייבים החוקים במדינה. אז למעשה יחול ציון דרך משמעותי בחיי - אשנה את קבוצת השיוך שלי - לקבוצת הגמלאים.

הרבה נעשה במדינה לתמוך ולהנעים את חיי הגמלאים: תוכניות

העשרה עירוניות. פעילויות במועדוניות ושירותי תמיכה עד הבית לחסרי יכולת. יותר גמלאים נראים במוסדות השכלה גבוהה להעשיר ידע. בית הספר תרשיש הקדים ופיתח שירותים לגמלאים שוחרי הידע. חברות התיירות גילו את הפוטנציאל הכלכלי של הגמלאים ופרסמו תכניות מיוחדות למענם. היה זמן בו היה אפילו משרד ממשלתי עם שר לענייני הקשישים.

ביום הולדתי השבעים לא חגגתי. הפניתי מבטי לתוכי פנימה וחשבתי לא על העבר אלא יותר על עתיד. מה צפוי לי בימי ההולדת הבאים. כעת אני מסתכל קדימה לקראת יום ההולדת ה - 78 ועדיין אני מלא תקווה ביכולתי להמשיך ולתפקד, להנות מחיי, מחיי המשפחה, הילדים והנכדים. והנה באה מגפת הקורונה וטפחה בפני, והציבה אותי בגילי, עמוק בתוך "קבוצת הסיכון". השיגו אותי אחורה על לוח השחמט של החיים ואמרו לי: לך וכבוש את מקומך הקודם במשבצת אליה הגעת עד לפני פרוץ המגיפה.

מאין יבוא עזרם ? / חוה חייקין

הם סביבנו יום יום , אבל שקופים בעינינו .
נוצותיהם אפורות ואינן מרשימות ,
אין להם זנב מפואר או כתר ססגוני .
אינם נושאים קולם בשיר מעל צמרות העצים .
הם משתתפים בשמחותינו ואוכלים מפתנו
וקבלו את השם המעיד על כך : דרור הבית !

בילדותי למדתי להכיר את קריאות המצוקה שלהם ,
כך ניצלתי פעם מנחש שעבר בדרכי ,
ופעם אחרת חזיתי בנחש שחמק עם גוזל בפיו ,
כשהוריו , חסרי אונים , הרעישו עולמות , במטרה להבריחו , אבל
ללא הצלחה .

ובימים אלו כאשר יחסי הכוחות משתנים :
אנחנו ספונים בבתינו והגנים פנויים ,
בעלי הכנף ושאר בעלי החיים חופשיים לעסוק בענייניהם .
אנו מוזמנים להקשיב לקולות ולהפנות מבט
ולחזות בהתנהגויות שלא הכרנו .

כך בבוקר אחד ,
שמעתי מקהלה רועשת בצלילי מצוקה
וכשנשאתי עיניים דרורים רבים מקפצים , בצמרת של דקל ,
כשהם מנסים לגרש צפור מיינה , שאיננה חוששת מפניהם .
במהרה הצטרפה אליה עוד מיינה ושתייהן ניתרו בין כפות התמרים
כשהן מתעלמות לחלוטין מההמולה סביבן .

המיינה הינה צפור פולשת , שהגיעה אלינו מהודו ,
כצפור מחמד לצפרי בפארק הירקון ,
משם ברחה או שוחררה למרחבי הפארק
והמשיכה ונפוצה ברחבי הארץ .
היא חצופה וחזקה ודוחקת את רגליהן של הציפורים המקומיות .
התפריט שלה מכיל , בין השאר , גם ביצים וגוזלים של עופות
אחרים .

באותה העת הבחנתי בעורב אפור גדול , שהגיע מאי שם ,
ובעוד הדרורים ממשיכים לזעוק והמיינות ממשיכות לחפש ,
התעופף העורב ושיפר את עמדתו .
בעודו ממשיך לעקוב אחר הנעשה ,
התרומם ועט על המיינות והן פרשו כנפיים והתרחקו משם ,
כשהעורב בעקבותיהן .

כשהגיעו לצמרת רחוקה יותר הופיע עורב נוסף ובכוחות משותפים
תוך השמעת קרקורים רמים , המשיכו העורבים לתקוף .

רק אז נרגעו הדרורים והחלו להתפזר ,
ואט אט שבו לעיסוקיהם , שהופרעו למשך רגעים ארוכים
ומסוכנים .

ואני
המשכתי בדרכי למרכול ...

